

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๘.๔/๕๐๖๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และให้คณะกรรมการเลือกกันเองเป็นประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการและตำแหน่งอื่นๆ ตามความจำเป็น แล้วให้กระทรวงมหาดไทยประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่นในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดลงในราชกิจจานุเบกษา และบัญญัติให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมีอำนาจที่จะออกระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานและควบคุมดูแลการบริหารงานของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดได้ตามมาตรา ๑๘ (๕) ซึ่งคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยได้อาศัยอำนาจตามมาตรานี้ออกระเบียบดังกล่าวกำหนดวาระดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่นในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดไว้คราวละสามปี

กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อไป

๑) ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการดำเนินงานและควบคุมดูแลการบริหารงานของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการและตำแหน่งอื่นของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสามปีขัดต่อพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

๒) การเริ่มนับวาระตำแหน่งของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่นในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนั้น นับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมการปกครอง) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยแล้ว ปรากฏว่าปัญหาข้อขัดข้องที่กระทรวงมหาดไทยประสงค์จะหารือนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม

พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีประเด็นที่จะต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

๑. คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย จะออกระเบียบเพื่อกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่น ในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ได้หรือไม่

๒. การดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่น รวมทั้งกรรมการอิสลามประจำจังหวัด จะเริ่มนับเมื่อใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาประเด็นปัญหาข้างต้นแล้วมีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๒๓^๑ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้บัญญัติให้กรรมการอิสลามประจำจังหวัดเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่นในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด โดยมีได้กำหนดถึงระยะเวลาการดำรงตำแหน่งไว้เป็นพิเศษ หากแต่ได้กำหนดให้กรรมการอิสลามประจำจังหวัดมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหกปี ตามมาตรา ๒๕^๒ เท่านั้น เมื่อกรรมการอิสลามประจำจังหวัดร่วมกันเลือกกรรมการด้วยกันให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดแล้วจึงย่อมหมายความว่า กรรมการอิสลามประจำจังหวัดผู้ได้รับการคัดเลือกก็ต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวไปจนกว่าจะพ้นจากความเป็นกรรมการอิสลามประจำจังหวัด หรือลาออกจากตำแหน่งไปเอง การที่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยได้ออกระเบียบกำหนดวิธีการดำเนินงานและการควบคุมดูแลการบริหารงานของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘

^๑ มาตรา ๒๓ จังหวัดใดมีราษฎรนับถือศาสนาอิสลามและมีมัสยิดตามมาตรา ๑๓ ไม่น้อยกว่าสามมัสยิด ให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยประกาศให้จังหวัดนั้นมีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการมีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสามสิบคน

การคัดเลือกกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการให้อิหม่ามประจำมัสยิดในจังหวัดนั้นเป็นผู้คัดเลือก ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่นตามความจำเป็น

ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และกรรมการอิสลามประจำจังหวัดในราชกิจจานุเบกษา

^๒ มาตรา ๒๕ กรรมการอิสลามประจำจังหวัดมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปี เมื่อตำแหน่งกรรมการอิสลามประจำจังหวัดว่างลงให้มีการคัดเลือกกรรมการแทนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่าง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่ตำแหน่งกรรมการว่างลงก่อนถึงกำหนดตามวาระไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และยังมีกรรมการเหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่ได้รับการคัดเลือก จะไม่ให้มีการคัดเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ กรรมการที่ได้รับการคัดเลือกแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

(๕)^๓ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่นในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี^๔ นั้น เป็นการสร้างหลักเกณฑ์เพิ่มเติมขึ้นใหม่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ นอกจากนี้บทบัญญัติมาตรา ๑๘ (๕) ให้อำนาจคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยออกระเบียบได้เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินงานหรือควบคุมดูแลการบริหารงานของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดเท่านั้น วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ไม่อาจถือได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีดำเนินงาน หรือการควบคุมดูแลการบริหารงานแต่อย่างใด ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการและตำแหน่งอื่นในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด จึงไม่อาจใช้บังคับได้

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๒๓^๕ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ แล้ว การดำรงตำแหน่งกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือตำแหน่งประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่นในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ย่อมจะมีผลเมื่อผู้นั้นได้รับคัดเลือก โดยมีได้มีบทบัญญัติใดกำหนดให้ต้องดำเนินการแต่งตั้งแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อผู้นั้นได้รับการคัดเลือกตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ความเป็นกรรมการอิสลามประจำจังหวัด หรือประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่นในคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ย่อมมีผลขึ้นทันทีนับแต่ที่ได้รับเลือก ส่วนกรณีที่ได้มีการกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกในราชกิจจานุเบกษานั้น ก็เพื่อประโยชน์ที่จะให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปเท่านั้น หาได้มีผลต่อการดำรงตำแหน่งแต่อย่างใดไม่

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

^๓ มาตรา ๑๘ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) ออกระเบียบวิธีการดำเนินงานและควบคุมดูแลการบริหารงานของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ ข้อ ๑๓ ผู้ได้รับการคัดเลือกตามข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสามปี แต่เมื่อครบวาระต้องออกแล้ว อาจได้รับเลือกอีกก็ได้

ผู้ได้รับการคัดเลือกตามข้อ ๑๒ วรรคสอง ให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสองปี แต่เมื่อครบวาระต้องออกแล้ว อาจได้รับเลือกอีกก็ได้

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

รักษาราชการแทน เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๖